

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Thesaurus Eloquentiae Sacrae Et Profanae, Saluti &
incolumitati Rerumpublicarum utilissimae**

Alberti, Alberto

Coloniae Agrippinae, 1669

Partitionis I. membrum. Ornamentorum redundantiam argumentis vacuum
esse, vel kevibus tantùm suffultam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69225](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69225)

rum lenocinia, affectuum fulmina. Quid si jam ego nihil istorum ab Adversariis, nisi perperam, adhiberi, tractarique, firmiter, ac nervosè probavero? Nihil ego vos moror. Agite, experiamur.

Partitionis I. membrum. Ornamentorum redundantiam argumentis vacuam esse, vel levibus tantum sufful-
sam

50. **A** Primo ordiens persuasionis machinamento, frequentiam hanc contortularum sententiarum ad questionem ratiocinatione confirmandam ineptam esse jam vobis, Judices, planum facio. Piget me adumbratis illis Oratorum simulacris, qui in Orationibus nihil minus satagunt, quam illam munire rationibus; qui quas tractant res, an persuasioni serviant, nihil habent pensæ; contra verò, totam industriam in conglomerandis acuminibus sensiculisque collocant, de argumentis intorquendis mentionem ullam injicere. Sed liberalius agam cum illis. Patiar mihi hodiernam luce imponi, patiar me non imprudentem traduci. Consilium Adversariis meis, ac studium in Oratione cavendi inesse non abnuo, vel ultro eorum indulgeo. At quas tandem hi, & cujus notæ, vel ponderis rationes possunt coagmentare? bellulas, scitulas, pulchellas, opinor; sine dubio pulchellas. Cernas melliorum declamatorum in Ora-

Orationibus acumina argutiis contexta; succedunt festivi joci, hos aculeatæ excipiunt sententiæ; mox hinc atque illinc antitheta subsiliunt; passim descriptiones lasciviant, ubique annominationes, falesve tripudiant. At in his omnibus quæ rationis umbra, quod vestigiū esse potest, ubi cuncta longè arcessita? ubi omnia perversa, ubi nihil proprium, nihil nisi plumâ, & vento levius? ubi emendicatis usque ad insaniam coloribus, argumentorum species omnis ac forma decoloratur? Mitto jam reprehendere, quàm multa plerunque dura, atq; aspera intrudantur; mitto quàm sæpe frigida, quàm crebrò dissentanea: mitto, quàm absona nonnunquam, puerilia non raro, obtusa frequenter, hisce Oratoribus tam subtilibus sint in pretio, ac mirè placeant: mitto, quoties rei, de quâ disserunt illa, quæ ita expoliunt, atque acuunt, non cohæreant: mitto, quàm sæpe mutuo sibi adversantia committant, quàm sæpe calida frigidis, siccis permisceant humida, ut scilicet postremo univèrsa perturbent. Hæc omnia, inquam, istis tam sagacibus, sollicitisq; ornamentorum indagatoribus non invitus condono, quamvis intolerabilia sint, quæ vitupero.

51. Sed fac eos demum, nescio, quid rationum suas in Orationes cogere; fingamus illos, nescio, quid argumentorum somniare, & comminisci; quàm erunt tamen ista exilia, quàm imbecilla, quàm exsanguia? Quis enim unquam Rhetoricam, aut Dialecticam vel à

limine salutavit, quin illico perceperit, ex omnibus rationum generibus nullas inermiores, aut languidiores, quam quæ à similitudine petuntur, quippe quæ neque argumenta sint, sed argumentorum tantum affines quædam, non ad confirmandum, sed ad explicandum accommodatæ affectiones, reperiri? At istorum Oratio quibus, obsecro, rationibus, quibus enthymematis vel argumentis muniri potest? Sed quid ego rationes aut argumenta commemoro? Intempestivis illa metaphoris tota scatet; perpetuis involuta allegoriis sepelitur; denso oblita minio, adulteratur; suavibus aurium illecebris delinita, perfunditur. Et quibus demum enthymematis novi isti eloquentiæ Ipromicondi, nisi commentitiis ac simulatis, niti possunt? Larvæ, quæ vultibus inducuntur, larvæ sunt, non vultus. Imagines, quæ homines reddunt, imagines sunt, non homines. Conferte jam larvarum colores cum vultuum lineamentis, & suavitate, frigida statuarum marmora cum viris spirantibus. Quantum discriminis hæc in speciem ita conjuncta disjungit? Quam longâ naturæ intercapedine, etsi colore, locoque sociata, distinctentur? In homine adsunt oculi, hos exprimit imago. eriguntur aures; has & imago habet. Frons caperata rugis adducitur; hanc imitatur imago. Cirris, annulisque crispata casaries ventilatur aurâ; hanc amulatur imago. manus, pectus, tibiæ, pedes, genua membris, atque articulis distinguuntur;

ARGUMENTORUM.

guuntur, hæc etiã omnia repræsental imago. Sed quid? an imago cum homine coalescit? Scilicet coalescit. In homine hæc universa vitam ducunt; oculi nictant, & vident; G frons exporrigitur, & crispatur; aures sonum percipiunt, & tinniunt; manus explican- H tur, & cõtrahuntur; pectus spirat, cordeq; animatur, pedes ambulant, currunt, saltant. At in imagine cuncta hæc adsunt quidem, sed ficta, sed personata, sed mortua. Reperiuntur in statuã oculi, at non intuentur; reperiuntur aures, at surdis canitur; reperitur frons, sed riget immota; reperiuntur manus, sed duratæ saxo; reperitur pectus, at sine corde; reperiuntur pedes, at sine motu. Lustrate jam animo, si lubet, argumentorũ exercitum, quo delicati isti Oratores instructi sunt. Potissima sine dubio eorum pars, ne dicam, tota acies, ab imagine ac similitudine ducta est. At similitudines argumenta non sunt, sed argumentorum tantum simulacra. Vis, robur, nervi in argumentis sunt. hæc expingit etiam similitudo, sed expingit solum, non habet. Vis, robur, nervi in illis vigent, spirant, animaque constant. at in similitudine color dumtaxat, cerussa & fucus sine spiritu extat, etsi per ipsam similitudinem argumenti quædam vis pelluceat, atque ad Auditoris R animum explicatione traducatur. Quid igitur vitium præ se ferre queunt illa argumenta, quæ pictis tantum nervis imaginum, colorato sumtaxat similitudinum robore, umbratili solum affinitatis spiritu sustinentur? Nempe

ubi omnia metaphoris stipata sunt, ubi metaphorice rationes Gemmatum acuminibus veluti incrustantur, molliumque verborum albario, quasi opere tectorio trulliantur; & confirmatio metaphorica, hoc est, impropria, levis, delumbis euadat, necesse est.

Argumenta Adversariorum, etsi propria, adhuc fracta sunt.

52. **S**ed esto. Istorum argumenta pleraque à similitudine non deriventur, sed propriis è locis promantur; vel si à similitudine propagantur, pro argumentis nihilominus habeantur. Adhuc tamen eiusmodi argumenta infirma sunt, adhuc sublesta, adhuc plumbea. Vidistisne unquam à dulcibus pistoribus saccharata crustula, atque placentas nunc in pugionem formari, modò in bipennem flecti, aliquando in hastam produci? quem tandem, cogo, tam mollia, ac delicata arma deterrent? deterrent autem! imò puerorum, credo, palatum potius, quòd eorum gustu, dum recentes spirae calent, frui properent, invitant. Jam ergo liberate vaginis, suavissimi Oratores, jam in mediũ educite, jam expromite vestra argumentorum arma; nunc, qui sint vestri gladii, quae hastae, qui acinaces, quae acie, quae cuspide, quae firmitate, exploremus. Omnes è saccharo compactos reperiemus. Nihil hinc solidi chalybis riget; gravis, durique ferri ne hilum quidem stridet. Pugiunculi mellei sunt toti;

toti